

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 139/2013-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. R., H., zastúpeného advokátom JUDr. T. M., T., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 23 Co 74/2012-185 z 3. decembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2013 doručená sťažnosť M. R., H. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. T. M., T., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva

podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 23 Co 74/2012-185 z 3. decembra 2012 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

„Na základe Osvedčenia o dedičstve č... D 5675/92, D not 869/94-K, v dedičskej veci po nebohom J. R., nar..., zomrelom..., vydaného... notárom... dňa 5. 8. 1996... právoplatného... 21. 8. 1996, nadobudol sťažovateľ do svojho výlučného vlastníctva... nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. 1755, pre obec a katastrálne územie P. ako parcela č. 5150/3, lesná pôda, o výmere 7863 m², a parcela č. 5907, orná pôda o výmere 9628 m².

Sťažovateľ dedil... ako dedič – vnuk poručiteľa.

Žalobcovia 1. A. S... a 2. Mgr. M. R... podali... 29. 4. 2009 na Okresný súd Senica, žalobu proti... sťažovateľovi, na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam... ktorou sa domáhali aby súd určil, že tieto nehnuteľnosti sú v podielovom spoluvlastníctve A. S... a Mgr. M. R...

Okresný súd Senica rozsudkom č. k. 6 C/46/2009-93, zo dňa 27. 10. 2010 žalobe v celom rozsahu vyhovel.

Sťažovateľ sa... odvolal. Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 23 Co/150/2010-124 zo dňa 16. 2. 2011 rozsudok OS Senica č. k. 6 C/46/2009-93 zrušil s tým, že vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V odôvodnení uznesenia Krajský súd v Trnave vytkol postup súdu prvého stupňa a v podstate poučil žalobcov ako majú ďalej postupovať.

Po... nadobudnutí právoplatnosti uznesenia Krajského súdu v Trnave č. k. 23 Co/150/2010-124, žalobcovia podali dňa 8. 4. 2011 na Okresný súd Senica návrh na zmenu účastníkov konania na strane žalobcov, keď namiesto doterajších žalobcov A. S... Mgr. M. R... vstúpili na stranu žalobcov 1. K. K... 2. Z. N... 3. J. S... 4. Ing. J. S... a 6. 6. 2011 súčasne podali návrh na zmenu petitu. Okresný súd Senica uznesením pripustil zmenu účastníkov konania a zmenu petitu...

Zmenou petitu sa žalobcovia domáhali, aby súd určil, že nehnuteľnosti... patria do dedičstva po nebohom poručiteľovi J. R., nar... a zomrelom dňa...

Okresný súd Senica rozsudkom č. k. 6 C/46/2009-165, zo dňa 23. 11. 2011 návrhu v celom rozsahu vyhovel.

Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku... odvolanie.

Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 23 Co/74/2012-185, zo dňa 3. 12. 2012, doručený 5. 12. 2012, napadnutý rozsudok Okresného súdu Senica č. k. 6 C/46/2009-165, zo dňa 23. 11. 2011 potvrdil.“

Sťažovateľ ďalej uvádza, že nehnuteľnosti, ktoré nadobudol ako dedič po nebohom J. R. nar..., zomr..., „...užíval titulom svojho vlastníctva, a keďže sa jednalo o nehnuteľnosti ktoré sa využívali na poľnohospodársku výrobu... tieto nehnuteľnosti prenajal Roľníckemu družstvu P. na užívanie za účelom poľnohospodárskej činnosti.

Žalobcovia... Svoj nárok odôvodňovali tým, že v prípade dedenia sťažovateľa ide o neoprávnené nadobudnutie dedičstva, nakoľko z dôvodu identických mien J. R., ktoré sú v regióne S. obvyklé, zdedil pozemky po ich starom otcovi sťažovateľ namiesto nich.“

Sťažovateľ poukazuje na to, že «Okresný súd Senica v rozsudku č. k. 6 C/46/2009-165 a aj Krajský súd v Trnave, v rozsudku č. k. 23 Co/74/2012-185, ignoroval ďalší inštitút ochrany vlastníckeho práva a to inštitút vydržania podľa § 134 Občianskeho zákonníka.

Podľa ustanovenia § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa oprávnený držiteľ stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržitej držbe po dobu 3 rokov ak ide o hnutel'nú vec a po dobu 10 rokov ako ide o nehnuteľnosť.

Z citovaného textu zákona jasne vyplýva, že vlastnícke právo k pozemku nadobudne vydržaním osoba, ktorá kedykoľvek splní podmienky stanovené § 134 Občianskeho zákonníka (doba držby a vec spôsobilá na vydržanie).

Sťažovateľ splnil všetky zákonné predpoklady aby nadobudol vydržaním vlastníctvo k nehnuteľnostiam... a to oprávnenosť a nepretržitosť držby počas desiatich rokov a vec spôsobilá na vydržanie.

K zákonným predpokladom vydržania patria:

- a) nadobúdateľ je oprávneným držiteľom veci po celú vydržaciú dobu,
- b) nepretržitosť vydržacej doby, ktorá je pri nehnuteľnostiach desať rokov.

Držiteľ musí byť v dobrej viere nielen v okamihu, kedy sa stal držiteľom veci, ale po celú vydržaciú dobu.

Ad a)

Je absolútne nespochybniteľné, že sťažovateľ bol oprávneným držiteľom v dobrej viere po celú vydržaciú dobu, nakoľko užíval a bol držiteľom vecí na základe Osvedčenia o dedičstve...

Snáď neexistuje oprávnenejší držiteľ, než držiteľ na základe Osvedčenia o dedičstve, ktoré má právne postavenie súdneho rozhodnutia.

Ad b)

Sťažovateľ naplnil nepretržitosť vydržacej doby, ktorá je pri nehnuteľnostiach desať rokov, nakoľko vec užíval od jej získania na základe Osvedčenia a až v decembri 2006 ho navštívil pôvodný žalobca Ing. J. S., ktorý sa domáhal svojho vlastníckeho práva...

Nie je možné prijať argumentáciu Krajského súdu... a Okresného súdu Senica, že sťažovateľ ako vlastník neprejavil o nehnuteľnosti žiaden skutočný záujem a že ich de facto neužíval.

V tomto prípade sa jednalo o pozemky ktoré užívalo na poľnohospodárske účely Roľnícke družstvo P. Sťažovateľ tieto pozemky, po ich nadobudnutí do vlastníctva ponechal RD P. v užívaní a uzatvoril zmluvu o nájme aj týchto pozemkov.

Súd nevysvetlil čo to podľa neho znamená „neprejavil o nehnuteľnosti žiaden skutočný záujem“ a ako by mal podľa súdu tento záujem vyzerať. Disponovanie s vlastníctvom k nehnuteľnostiam neznamená, že ich vlastník s nimi musí od ich nadobudnutia do vlastníctva neustále nejakým spôsobom nakladať, čím by prejavoval o ne záujem. Práve naopak, ako vlastník môžem sa správať k užívaniu pozemkov aj pasívne, nevykonávať na nich žiadnu činnosť, nakoľko charakter vlastníctva pozemkov to absolútne umožňuje, pričom vlastnícky a užívaci vzťah k pozemkom nie je a nemôže byť spochybnený.

V rámci Slovenska pri poľnohospodárskej a lesnej pôde viac ako 90 % vlastníkov vôbec nevie v teréne určiť kde sa ich pozemky nachádzajú, len ich vlastní bez prenajatia alebo umožnenia užívania iným subjektom alebo ich prenajímajú iných subjektom, pričom

si plnia daňové povinnosti titulom vlastníctva pozemkov ich vlastníci alebo ich nájomcovia v prípade poľnohospodárskej a lesnej pôdy.

Teda ako mal sťažovateľ podľa súdu preukázať skutočný záujem o pozemky nie je sťažovateľovi jasné. Práve že sťažovateľ o ne prejavoval skutočný záujem tak, že ich nechal v užívaní – nájme RD P.

Obsah vlastníctva tvorí súhrn subjektívnych vlastníckych oprávnení, medzi ktoré patrí aj právo vec užívať (ius utendi), s vecou nakladať (ius disponendi), teda oprávnenie vlastníka určovať ďalší právny osud veci. Citovaný čl. 20 ods. 1 Ústavy SR teda nielenže ustanovuje, že každý má právo vlastniť majetok, ale súčasne zaručuje (podobne ako čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) realizáciu vlastníckych oprávnení vyplývajúcich z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, teda ustanovenia § 134 – vydržanie, ďalej právo prenajať alebo neprenajať, ktoré si uplatnil sťažovateľ v tejto veci.

Sťažovateľ je toho názoru, že súdy si nesprávne vyložili inštitút vydržania a tým poškodili jeho vlastnícke práva.

Neakceptovaním obrany sťažovateľa v rámci súdneho konania a to nezohľadnením inštitútu vydržania podľa § 134 Občianskeho zákonníka, boli porušené práva sťažovateľa.».

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné práva sťažovateľa M. R. na právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 23 Co/74/2012-185 z 3. decembra 2012, porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 23 Co/74/2012-185 z 3. decembra 2012 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Trnave je povinný uhradiť sťažovateľovi M. R. trovy konania v sume 331,13 EUR na účet jeho právneho zástupcu, advokáta JUDr. T. M., do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07), ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené

základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu.

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Rozsudkom krajského súdu bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 C 46/2009-165 z 23. novembra 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým okresný súd určil, že nehnuteľnosti (pozemky) patria do dedičstva po poručiťovi J. R., narodenom... a zomrelom...

Vo svojej doterajšej judikatúre ústavný súd zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane

(m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

V odôvodnení rozsudku okresného súdu sa okrem iného uvádza:

„Nepochybne bolo v danej veci preukázané, že osvedčením o dedičstve spis. zn. D 5675/92, D not 869/97-K boli nehnuteľnosti omylom prejednané ako dedičstvo po neb. J. R., nar..., pretože ich v čase smrti nevlastnil, napriek tomu boli zapísané ako vlastníctvo odporcu – dediča M. R., nar... Správou katastra S. do katastra nehnuteľností na LV č. 1755, kat. úz. P. Odporca zotrval na tvrdení, že nadobudol vlastníctvo po poručiteľovi J. R., nar..., naposledy bytom P., zomr... (starom otcovi) ako následný dedič po neb. otcovi J. R., synovi poručiteľa. Osvedčenie o dedičstve D 5675/92, D not 869/94-K nadobudlo právoplatnosť dňa 21. 08. 1996. Pokým však nehnuteľnosti nemali byť zahrnuté do dedičstva, pretože ich poručiteľ nevlastnil, odporca bol toho názoru, že nehnuteľnosti nadobudol vydržaním, bol v ich užívaní dobromyselný, pričom splnil všetky predpoklady vydržania vlastníckeho práva.

Súd riešil otázku nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním sporných nehnuteľností odporcom a dospel k záveru, že odporca nenadobudol vlastnícke právo vydržaním. Tvrdenie odporcu o splnení základných predpokladov pre vydržanie vlastníckeho práva nemožno považovať za dôveryhodné. Predmet sporu nevedel odporca špecifikovať, nikdy sa nezaoberal tým, aký konkrétny majetok nadobudol dedením. Ako vlastník neprejavil o predmet sporu žiaden skutočný záujem. Jediný úkon ktorý urobil a čo považuje za preukázanie toho, že nehnuteľnosti užíval, bolo uzatvorenie nájomnej zmluvy s RD P. dňa 1. 1. 2003. Zmluva nadobudla účinnosť dňom 1. 1. 2003 a odporca ňou prenajal ako vlastník nájomcovi pôdu vo výmere 4,81 ha. Pozemky nie sú v zmluve špecifikované. Z predloženej dohody medzi RD P. a odporcom zo dňa 1. 1. 1994 (6?, 9? – zle čitateľné) je uvedená už výmera 4,81 ha, Dohoda však nie je podpísaná nájomcom a jej platnosťou sa súd nezaoberal. V žiadnom prípade však nemožno usúdiť aký nárast majetku odporca mal, pretože výmera jeho predchádzajúceho a súčasného stavu prenajímaného majetku nie je totožná s nárastom majetku podľa osvedčenia. Takýto dôkaz predložený odporcom nemá právny význam a nemožno z neho usúdiť, že odporca fakticky užíval sporné nehnuteľnosti. Skutočnosť, že mu prenajímateľ zvýšil užívanú výmeru

po prejednaní dedičstva je v danom prípade irelevantný administratívny úkon. Mimo iného parc. č. 5150/3 je lesný pozemok, ktorým sa odporca nezaoberal ani sčasti. Dedičské konanie je nesporové konanie, účastníci konania sú povinní poskytnúť súčinnosť súdnemu komisárovi a pri stotožnení vlastníctva pri rovnakých identifikačných údajoch pôvodných vlastníkov je to zvlášť dôležité. Pôvodné dedičské konanie po starom otcovi odporcu bolo zastavené pre nemajetnosť. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t.j. či držiteľ pri náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Na to, že prišlo k omylu ho mohlo upozorniť najmä to, že pôvodné konanie bolo zastavené pre nemajetnosť, ako dedičia sa mohli a mali o dedičstvo zaujímať. V tejto oblasti je všeobecne známe, že sa jedná o frekventované mená a priezviská a samotná správa katastra upozorňuje, aby v dedičskom konaní bol vlastník stotožnený čo môžu kvalifikovane urobiť iba dedičia. Nemožno v danom právnom prípade konštatovať, že odporca ako vlastník mal v oprávnenej držbe nehnuteľnosti po zákonom stanovenú dobu, splnil všetky zákonom stanovené podmienky a vlastníctvo nadobudol vydržaním.“

V odôvodnení rozsudku krajského súdu sa okrem iného uvádza:

„Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), potom, čo zistil, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou (§ 201 a § 204 O. s. p.), prejednal vec s obsahom a dôvodmi podaného odvolania podľa § 212 ods. 1 O. s. p. postupom bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p. zverejnením termínu vyhlásenia rozhodnutia na úradnej tabuli súdu podľa § 156 ods. 3 O. s. p., pretože zistil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne.

Podľa § 80 písm. c) O. s. p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 130 ods. 1 O. z., ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

Podľa § 134 ods. 1 O. z., oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

Podľa ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Prvostupňový súd podľa názoru odvolacieho súdu zdôvodnil svoje rozhodnutie správne. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozhodnutia a pričom dopĺňa nasledovné: Konaním mal prvostupňový súd za preukázané, že v dedičskom konaní D 5675/92, osvedčením o dedičstve D not 869/97-K boli omylom prejednané ako dedičstvo po nebohom J. R., nar... nehnuteľností zapísané na LV č. 1755, kat. úz. P., v správe katastra S. ako parc. č. 5150/3 – lesné pozemky vo výmere 7.863 m² a parc. č. 5907 – orná pôda vo výmere 9.628 m² v celosti. Súd správne posudzoval predmetnú žalobu ako žalobu o určenie, že predmety nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi, predchodcovi navrhovateľov J. R., nar..., zomrelého... Náležite tak isto odôvodnil naliehavý právny záujem na tomto určení podľa ustanovenie § 80 písm. c) O. s. p., pretože je daný existenciou aktuálneho stavu objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľmi a odporcom, nakoľko odporca je zapísaný v katastri nehnuteľností ako výlučný vlastník sporných nehnuteľností na základe omylom prejednaného dedičstva po jeho otcovi, ktorý je menovcom predchodcu navrhovateľov poručiteľa J. R., nar..., zomrelého... Poukázal na to, že jedine takouto žalobou o určenie vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O. s. p. sa právne postavenie navrhovateľov upevní a odstráni sa tým právna neistota navrhovateľov, pretože predmetné nehnuteľnosti opätovne budú zapísané na ich predchodcu vlastnícky J. R., po ktorom bude musieť byť dodatočne prejednané dedičstvo. Takisto sa prvostupňový súd i náležite vypořiadal s obranou odporcu v predmetnom konaní, či tieto nehnuteľnosti nenadobudol vydržaním. Tvrdenie odporcu o svojich základných predpokladoch nemožno považovať za dôveryhodné, vzhľadom už na existujúce listinné dôkazy. Ako jediný úkon, ktorý predchádzal a urobil preukazuje, že nehnuteľnosti užíval po uzatvorení nájomnej zmluvy z 1. 1. 2003. Pozemky v nej nie sú špecifikované a tak isto

ani výmera nie je uvedená, ako taká, ktorá zodpovedá obsahu prejednaného dedičstva alebo vyplývajúca z listu vlastníctva. Už prejednanie predchádzajúceho dedičstva pôvodného po starom otcovi odporcu bolo zastavené pre nemajetnosť preto dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z tohto objektívneho hľadiska. Na to, že došlo k omylu ho mohla upozorniť práve táto skutočnosť. Zámena prejednaní dedičstva v mene a priezvisku poručiť je daná vysokou frekvenciou toho istého priezviska v samotnej lokalite. Jediným možným spôsobom ako prinavrátiť omylom prejednané dedičstvo na predchodcu navrhovateľov je práve podanie takejto žaloby o určenie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O. s. p.

Odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd správne rozhodol, kedy určil, že predmetné nehnuteľnosti, ktoré sú zapísané v katastri nehnuteľností na LV č. 1755, parc. č. 5150/3 – lesné pozemky vo výmere 7.863 m² a parc. č. 5907 – orná pôda vo výmere 9.628 m² v celosti patria do dedičstva po nebohom poručiťovi J. R., nar..., zomrelom...“

Z odôvodnenia sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ vidí porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v tom, že krajský súd v napadnutom rozsudku nesprávne právne posúdil splnenie podmienok vydržania vlastníckeho práva sťažovateľom podľa § 134 Občianskeho zákonníka na základe zisteného skutkového stavu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je oprávnený skutkové a právne závery všeobecných súdov kontrolovať z hľadiska ich ústavnej konformity iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Právne závery krajského súdu však pochybnosti z hľadiska ich ústavnej konformity nevyvolávajú.

Ťažiskom v prerokúvanej veci je posúdenie splnenia podmienok na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním zo strany sťažovateľa.

Podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

Podľa § 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.

Podľa § 129 ods. 2 Občianskeho zákonníka držať možno veci, ako aj práva, ktoré pripúšťajú trvalý alebo opätovný výkon.

Podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

Sťažovateľ tvrdí, že splnil podmienky vydržania vlastníckeho práva, pretože „bol oprávneným držiteľom v dobrej viere po celú vydržaciú dobu“ a „naplnil nepretržitú vydržacej doby“ .

S týmto tvrdením sa okresný súd aj krajský súd vo svojich rozsudkoch vysporiadali a poukázali na to, že z okolností, za ktorých došlo ku vydaniu osvedčenia o dedičstve v prospech sťažovateľa (frekventované meno a priezvisko poručiťa a zastavenie pôvodného dedičského konania pre nemajetnosť), nemožno usudzovať, že sťažovateľ bol dobromyseľný, že mu nehnuteľnosti patria.

Sťažovateľ argumentuje tým, že pozemky užívalo RD P., s ktorým uzatvoril nájomnú zmluvu, a poukazuje na to, že *„Disponovanie s vlastníctvom k nehnuteľnostiam neznamená, že ich vlastník s nimi musí... neustále nejakým spôsobom nakladať... naopak, ako vlastník môžem sa správať k užívaniu pozemkov aj pasívne, nevykonávať na nich žiadnu činnosť...“ .*

S takýmto názorom sťažovateľa nemožno súhlasiť.

Obsahom držby veci ako jednej z podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním je vôľa (animus possidendi) a faktické ovládanie veci (corpus possessionis). Vôľa ako obsah držby je vôľa držať vec pre seba a pod svojím menom, teda nakladať s vecou ako s vlastnou. Faktické ovládanie veci predstavuje nakladanie s vecou. Nakladanie s vecou sa môže navonok prejavovať ako fyzické ovládanie veci napríklad využívaním nehnuteľnosti pre seba, oplotením pozemkov a podobne. Faktické ovládanie však neznamená iba fyzické ovládanie. Fakticky ovláda vec aj ten, kto vstúpi do takého právneho vzťahu, ktorý je možné považovať za nakladanie s vecou. Ako je z rozsudkov všeobecných súdov zrejmé, sťažovateľ nehnuteľnosti fyzicky neovládal, dokonca ani nevedel, kde sa sporné nehnuteľnosti nachádzajú. Za nakladanie s vecou by vzhľadom na uvedené bolo možné považovať aj uzatvorenie nájomnej zmluvy s RD P., na ktorú sťažovateľ poukazuje. Avšak z už citovaných odôvodnení rozsudkov okresného súdu a krajského súdu jednoznačne vyplýva, prečo je potrebné nájomnú zmluvu vo vzťahu ku preukázaniu užívania pozemkov sťažovateľom považovať za irelevantnú (nedostatočná špecifikácia pozemkov, výmera nezodpovedajúca výmere pozemkov nadobudnutých dedením). Pokiaľ sťažovateľ nehnuteľnosti fakticky neovládal, nesplnil jeden zo základných predpokladov nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, a to držbu veci. Tvrdenia sťažovateľa, že vlastník veci nemusí na pozemkoch vykonávať žiadnu činnosť, sú v tejto súvislosti nepodstatné, keďže sťažovateľ vlastníkom veci nebol.

Ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd svoje závery v spojení so závermi okresného súdu, s ktorými sa v podstatnej miere stotožnil, uviedol a zdôvodnil v ich logickej postupnosti spôsobom, ktorý nemožno považovať za zjavne neodôvodnený, svojvoľný a arbitrárny alebo v rozpore s ústavou. Právny názor, ku ktorému dospel, podľa ktorého sťažovateľ nesplnil podmienky vyžadované Občianskym zákonníkom na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, je podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľný.

Ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy. Z tohto

postavenia mu preto v okolnostiach prípadu ani neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému krajský súd pri interpretácii a aplikácii zákona dospel.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd zistil, že v rámci výkonu svojej právomoci krajský súd v namietanom rozsudku poskytol zrozumiteľným výkladom, ktorý patrí do jeho výlučnej právomoci, dostatočné odôvodnenie odpovedajúce na podstatné skutkové a právne otázky. Ústavný súd preto skonštatoval konformnosť citovaného rozsudku krajského súdu s obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v závere uvádza, že pri svojej rozhodovacej činnosti (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07) už vyslovil, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v sebe nezahŕňa záruku úspechu v konaní. Ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa predstáv účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietanie porušenia týchto práv sťažnosťou pred ústavným súdom. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uvedeného rozhodnutia a k vysloveniu záveru o porušení jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07).

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným rozhodnutím krajského súdu a porušením základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 46 až čl. 48 ústavy, neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. čl. 1 dodatkového protokolu.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2013